

Videncenter for Håndtering og Genanvendelse af Byggeaffald (VHGB)

VHGB formidler viden til byggebranchens aktører om håndtering af affald i renoverings- og nedrivnings-sager. Videncenteret blev etableret i 2016 som en reaktion på et udbredt ønske i branchen om at styrke indsatsen for at formidle lovgivning på området til praksis.

VHGB har i løbet af de første to år udviklet og formidlet vejledninger og værktøjer til byggebranchen via hjemmeside og på en lang række arrangementer. Videncenteret har derudover en velfungerende telefontjeneste, hvor alle kan få svar på spørgsmål om byggeaffald. Målgruppen er hele byggeriets værdikæde fra kunderne (bygherrerne) til leverandørerne (rådgivere, entreprenører og materialeproducenter) og de kommunale affaldsmyndigheder. Det er en klar ambition at nå ud til nogle af branchens mindre aktører, som kan have vanskeligt ved at få overblik over de mange regler, som er på området.

I styregruppen bag VHGB er der enighed om, at VHGB har haft afgørende betydning for udbredelse af viden om byggeaffald, at der bør findes finansiering til en fortsættelse af centerets aktiviteter. Herigennem vil Videncenteret også understøtte den stigende interesse, der er i bygge- og anlægsbranchen for at udvikle cirkulære økonomiske forretningsmodeller. De mange brugere, og den positive udvikling i antallet af brugere (se bilag) bekræfter også behovet for en fortsættelse af VHGB.

Store mængder affald – lav udbredelse af god praksis

Byggebranchen producerer omkring 4 mio. tons byggeaffald om året svarende til godt 1/3 af Danmarks årlige affaldsproduktion. I dag nyttiggøres næsten 90 % af byggeaffaldet, men langt det meste bliver knust og brugt som vejfyld og desværre med en tvivlsom miljøkvalitet. Det skyldes, at mange miljø- og sundhedsskadelige stoffer i gamle byggematerialer – fx asbest, PCB og bly – ikke i tilstrækkeligt omfang bliver sorteret fra ved kilden.

Kun en meget lille andel genbruges eller genanvendes til nye formål. Dels fordi markedet ikke er tilstrækkeligt udviklet og dels fordi der endnu ikke er metoder til dokumentation af kvalitet og holdbarhed. Herunder fx i forhold til miljøskadelige stoffer.

Branchen mangler viden

Der hersker usikkerhed i byggebranchen om hvordan regler på forskellige myndighedsområder skal tolkes og omsættes til praksis. Både bygherrer og leverandører efterlyser vejledninger og metoder, som kan sikre, at byggeaffald bliver håndteret korrekt.

Kommunerne oplever ligeledes udfordringer; en undersøgelse gennemført af Dansk Byggeri fra 2013/2014 viste, at 3 ud af 4 kommuner ikke stillede særlige krav til miljø og håndtering af byggeaffaldet, selv om det kan indeholde miljøskadelige stoffer.

Fremtidige udfordringer for byggebranchen, byggevareproducenter og kommunerne

I de kommende år vil rammevilkårene for nedrivning og byggeaffald blive strammet. Branchen forventer skærpede krav til mere kontrolleret nedrivning af bygninger, så affaldet i højere grad kan genanvendes, og de miljøskadelige stoffer fjernes ved kilden. Der kommer også øget fokus på dokumentation og sporbarhed, samt nye grænseværdier for forskellige skadelige stoffer, som vil påvirke materialeproducenter såvel som øvrige parter.

Derudover forventes landets genbrugspladser og affaldsoperatører, at stille øgede krav til sortering og genanvendelse af de store mængder byggeaffald, ligesom EU har varslet adskillige nye tiltag. Ud over bindende mål for at nyttiggøre bygge- og anlægsaffaldet vil Europa-Kommissionen udvikle retningslinjer for nedrivning og fremme ordninger for sortering af affaldet. Desuden vil man udvikle genanvendelsesprotokoller og indikatorer for at vurdere en bygnings miljøpræstationer gennem hele dens livscyklus.

En fremtid for cirkulært byggeri

Byggebranchen står lige nu midt i en større omstillingsproces. På få år er de store mængder byggeaffald gået fra at føre en anonym tilværelse som vejfyld og forbrændingsaffald til at være en af nøglerne til den cirkulære økonomi.

Advisory Board for Cirkulær Økonomi pegede i sine anbefalinger til regeringen på byggebranchen som et centralt indsatsområde for den cirkulære dagsorden. Byggebranchen inklusive rådgivere, entreprenører, bygherrer og producenter skal i stigende grad involveres, hvis den cirkulære dagsorden skal have succes og blive udfoldet.

Hvis dette skal ske, er der brug for – udover et fokus på at håndtere byggeaffald – også at se på potentialerne for at genanvende materialer fra byggeprocesser. Enten til nye funktioner i byggeriet, eller helt andre steder. Branchen imødeser nye tiltag til en øget bæredygtighed og cirkulær tilgang til byggeprocesser. Det skønnes, at der er et fremtidigt marked både i Danmark og internationalt –og en mulighed for at komme på forkant af et internationalt marked.

Videnscenteret er et godt skridt på vejen

Videncenteret er etableret på initiativ fra Dansk Byggeri som et konkret tiltag for at løse udfordringerne med byggeaffald. VHGB er finansieret af Miljøstyrelsen, Grundejernes Investeringsfond, og Realdania samt egenfinansiering fra konsortiet bag VHGB. Den nuværende finansiering på i alt 9,1 mio. kr. dækker 30 måneder fra april 2016 til og med udgangen af september 2018.

VHGB har gennem sine første to leveår indfriet forventningerne og opstillede mål fra opdragsgiverne. Der er etableret en velfungerende hjemmeside, som i 2017 havde 1600 besøgende og næsten 250 personer fik telefonisk vejledning om affaldshåndtering samme år. Videncenterets medarbejdere har arrangeret eller deltaget med indlæg på ca. 100 møder og workshops.

Fremtidig finansiering af Videncenter for Håndtering og Genanvendelse af Byggeaffald

Dansk Byggeri, Foreningen af Rådgivende Ingeniører og Bygherreforeningen opfordrer til, at der på baggrund af de massive udfordringer relateret til byggeaffald i dag og i fremtiden – politisk bevilges midler til at videreføre Videncenter for Håndtering og Genanvendelse af Byggeaffald (VHGB).

Det vurderes at være en omkostningseffektiv løsning, da VHGB allerede er veletableret, og man derfor kan bygge videre på allerede opnåede resultater. Ved en sondering hos de private fonde, er der givet positive indikationer til fortsat at støtte centerets udviklingsaktivitet. Konkret er der derfor behov for en bevilling på 3 mio. kr. årligt fra 2019 og et antal år fremover til Videncenterets basisdrift.

Bilag: Uddybende information om VHGB's aktivitetsniveau

Henvendelser

VHGB modtager i dag omkring 35 henvendelser pr. måned – enten pr. telefon eller e-mail – vedrørende konkrete spørgsmål om håndtering og genanvendelse af byggeaffald. Hjemmesiden VHGB.dk har i 2017 haft cirka 16.000 besøg. VHGB's nyhedsbrev har ca. 1.500 modtagere fra alle Videncentrets målgrupper, og VHGB's LinkedIn profil følges af ca. 650 personer. Alle tal er stigende, efterhånden som kendskabet stiger til, at der findes et Videncenter, hvor alle kan få information og svar om byggeaffald.

Alt i alt er der et højt aktivitetsniveau, og der kan konstateres stor og stigende interesse fra byggebranchen og kommunerne i forhold til at gøre brug af VHGB.

Produkter

VHGB har udviklet byggeaffaldsvejledninger rettet mod seks målgrupper: bygherrer, rådgivere i byggeriet, entreprenører, kommuner som affaldsmyndighed, ejendomsadministrationer og -funktionærer samt lejere, beboere og brugere. VHGB udvikler derudover tjeklister, kvikguider, faktaark og cases om relevante emner og har færdiggjort et digitalt materialeatlas og et opslagsværk over miljøskadelige stoffer.

Aktiviteter

VHGB medvirker i netværksmøder og relevante udviklingsindsatser med forskellige parter for at understøtte andre i at håndtere byggeaffald korrekt og styrke den cirkulære økonomi. Nogle eksempler er:

- Dialogmøder med Branchefællesrådet for arbejdsmiljø i Bygge og Anlæg/Byggeriets Arbejdsmiljøbus (BAMBUS) om snitflader mellem byggeaffald og arbejdsmiljø
- Etablering af et nedrivningsnetværk i samarbejde med Videntjenesten om Arbejdsmiljø for Bygherrer og Rådgivere med fokus på snitfladerne mellem byggeaffald og arbejdsmiljø
- Workshops med Kammeradvokaten i forbindelse med Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsens udarbejdelse af en nedrivningshåndbog til kommunerne.
- Møde med det sjællandske kommunenetværk om byggeaffaldsvejledninger
- Møde i Dansk Byggeris Miljøsektion om snitflader
- Vejledningsarbejde igangsat under Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen med henblik på at udarbejde en vejledning om genbrugte byggevarer
- Workshop for byggebranchen om nedrivning, arrangeret i samarbejde med Kolding Kommune og Videntjenesten om Arbejdsmiljø for Bygherrer og Rådgivere
- Kommentering af udkast fra Miljøstyrelsen til vejledning om håndtering af byggeaffald
- Indlæg ved høring i Folketingets Udvalg for Landdistrikter og Øer om nedrivningspuljen
- Indlæg på temamøde for Dansk Byggeris Nedrivnings- og Miljøsaneringssektionen
- Temadag for byggebranchen om genbrug og genanvendelse af byggeaffald i praksis. I samarbejde med Miljøstyrelsen og Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen

Endvidere gennemfører VHGB kurser om byggeaffald, er aktiv med indlæg i forbindelse med konferencer/workshops samt interviews i pressen og afholder temaarrangementer for byggebranchen, herunder bygherrer og kommuner.

Desuden har VHGB etableret en række erfa-grupper med repræsentanter fra byggebranchen og kommunerne. Erfa-grupperne giver input til VHGB om de praktiske udfordringer, målgrupperne står overfor til daglig og bidrager målrettet til de vejledninger, som centret udvikler.

I projektperioden på 30 måneder gennemføres knap 100 udviklingsmøder og oplæg fra VHGB's side over hele Danmark.

Forankring i branchen

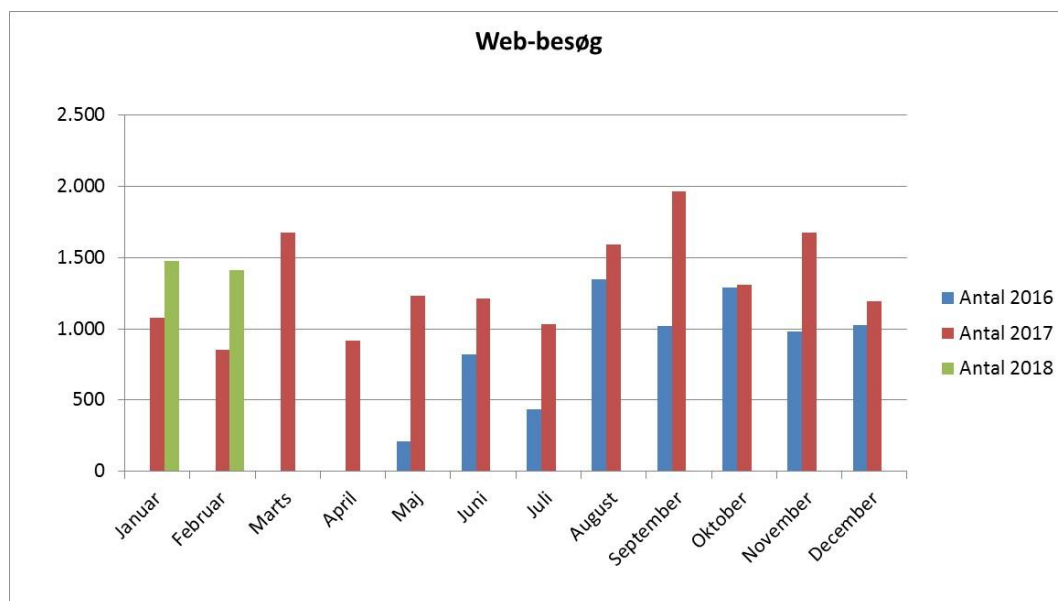
I styregruppen for VHGB deltager følgende organisationer:

- Bygherreforeningen
- Foreningen af Rådgivende Ingeniører, FRI
- Kommunernes Landsforening, KL
- Dansk Byggeri
- Miljøstyrelsen
- Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen
- Grundejernes Investeringsfond, GI
- Teknologisk Institut

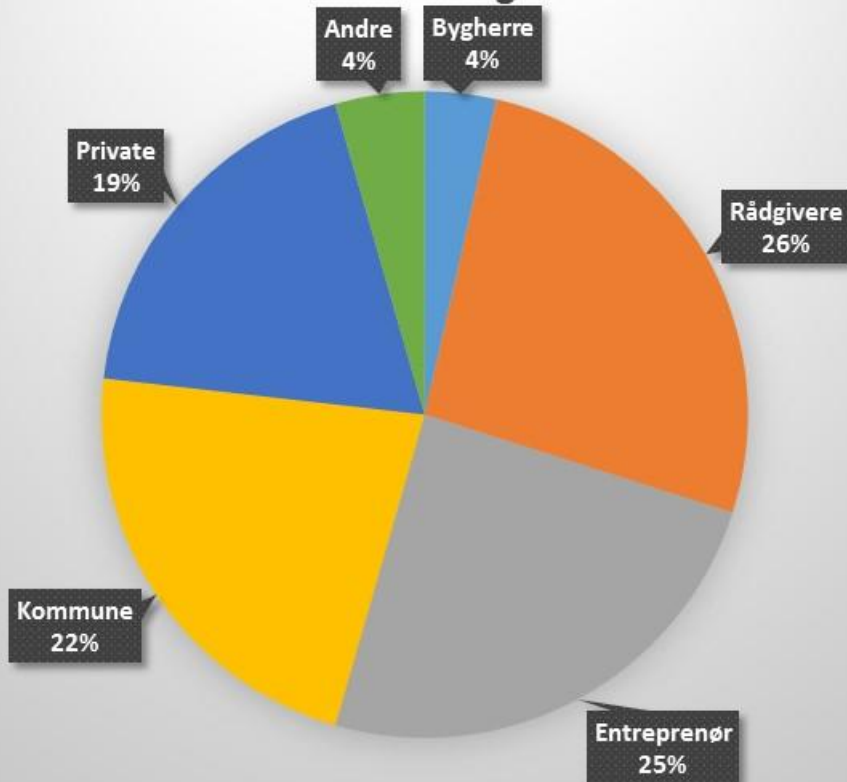
Bilag: Statistik for VHGB pr. 28. februar 2018

Note: I november 2017 er der pga. fejl på telefonsystem ikke registreret antal af telefonhenvendelser

Hvem henvender sig til VHGB?

Typer af henvendelser til VHGB

